

Socialutskottets betänkande 2024/25:SoU25

Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändring i smittskyddslagen och föreslår att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

Den lagändring som utskottet tillstyrker innebär att infektion med marburgvirus ska anges som en samhällsfarlig sjukdom i bilaga 2 till smittskyddslagen.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 25 februari 2025.

Behandlade förslag

Proposition 2024/25:63 Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden.....	5
Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen.....	5
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	8
Propositionen	8
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen

Riksdagen

a) antar regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168),

b) godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2024:690) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168) om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2024/25:63 punkterna 1 och 2.

Stockholm den 17 december 2024

På socialutskottets vägnar

Christian Carlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Christian Carlsson (KD), Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ståhl Herrstedt (SD), Johan Hultberg (M), Mikael Dahlgvist (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Anna Vikström (S), Leonid Yurkovskiy (SD), Gustaf Lantz (S), Malin Höglund (M), Karin Rågsjö (V), Christofer Bergenblock (C), Mona Olin (SD), Ulrika Westerlund (MP), Lina Nordquist (L), Christian Lindefjärd (SD) och Karin Sundin (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2024/25:63 Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen. Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2024:690) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168) om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus. Vidare föreslår regeringen att sjukdomen infektion med marburgvirus ska anges som en samhällsfarlig sjukdom i bilaga 2 till smittskyddslagen.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 25 februari 2025.

Utskottets överväganden

Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen och godkänner regeringens föreskrifter i förordningen om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

Gällande rätt

I smittskyddslagen (2004:168) ges föreskrifter om smittskyddsåtgärder som riktar sig till människor (1 kap. 2 § första stycket).

Med smittsamma sjukdomar avses i denna lag alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett inte ringa hot mot människors hälsa (1 kap. 3 § första stycket).

Med samhällsfarliga sjukdomar avses allmänfarliga sjukdomar som kan få en spridning i samhället som innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och som kräver extraordinära smittskyddsåtgärder (1 kap. 3 § tredje stycket).

De allmänfarliga sjukdomarna anges i bilaga 1 och de samhällsfarliga sjukdomarna i bilaga 2 till denna lag (1 kap. 3 § femte stycket).

Om riksdagens beslut om ändring i bilaga 1 eller bilaga 2 inte kan avvaktas, får regeringen föreskriva att bestämmelserna om allmänfarliga sjukdomar eller samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas från den tidpunkt som regeringen bestämmer på en viss smittsam sjukdom som förekommer eller inom kort kan förekomma här i landet, om sjukdomen bedöms uppfylla kriterierna i 1 kap. 3 § andra eller tredje stycket (9 kap. 2 § första stycket).

En sådan föreskrift får meddelas endast om det vid lagens ikraftträdande inte var känt att sjukdomen uppfyller kriterierna i 1 kap. 3 § andra eller tredje stycket, eller att smittspridning av sjukdomen skulle kunna förekomma i landet (9 kap. 2 § andra stycket).

Föreskrifter som meddelas med stöd av denna paragraf ska snarast underställas riksdagens prövning (9 kap. 2 § tredje stycket).

Propositionen

Regeringens förslag

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner regeringens föreskrifter om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska

tillämpas på infektion med marburgvirus. Vidare föreslår regeringen att infektion med marburgvirus ska anges som en samhällsfarlig sjukdom i bilaga 2 till smittskyddslagen.

Med stöd av 9 kap. 2 § smittskyddslagen beslutade regeringen den 4 oktober 2024 om en förordning som innebär att bestämmelserna i samma lag om sådana samhällsfarliga sjukdomar som anges i bilaga 2 till lagen ska tillämpas på infektion med marburgvirus. Förordningen trädde i kraft den 5 oktober 2024. Föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 2 § smittskyddslagen ska snarast underställas riksdagens prövning.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 25 februari 2025 samtidigt som förordningen om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus bör upphöra att gälla.

Infektion med marburgvirus

Marburgvirus är ett RNA-virus och tillhör virusfamiljen filovirus som kan orsaka blödarfeber (hemorragisk feber). I samma virusfamilj ingår även ebolavirus. Sjukdomen karakteriseras av ett hastigt insjuknande med hög feber, huvudvärk, muskelvärk och allmän sjukdomskänsla. Dödligheten är mycket hög och det finns för närvarande inga godkända vacciner eller antivirala behandlingar mot infektion med marburgvirus.

Den 27 september 2024 meddelade hälsoministeriet i Rwanda att det pågår ett utbrott av infektion med marburgvirus i landet. Den 30 september 2024 bedömde Världshälsoorganisationen (WHO) risken med utbrottet som låg på global nivå, som hög i Afrikaregionen och som mycket hög i Rwanda. WHO bedömde också att det finns en risk att utbrottet sprider sig till grannländer eftersom fall har rapporterats i Rwandas gränsregioner. Det finns också en risk för internationell spridning eftersom fall har rapporterats i Rwandas huvudstad Kigali, som har en internationell flygplats.

Tidigare har begränsade utbrott av marburgvirus inträffat framför allt i glesbefolkade landsbygdsområden i flera olika afrikanska länder söder om Sahara. Att sjukdomsfall har identifierats i huvudstaden Kigali ökar enligt regeringen risken för en mer omfattande smittspridning och betraktas som extra oroväckande.

Samhällsfarlig sjukdom

Folkhälsomyndigheten bedömer att risken för att marburgvirus ska börja spridas i Sverige är mycket låg. Det nu aktuella utbrottet i Rwanda innebär dock att det finns en risk för enstaka s.k. importfall till Sverige. Det finns inga direktflyg mellan Sverige och Rwanda men uppskattningsvis reser 3 000–5 000 personer mellan länderna under ett år.

Infektion med marburgvirus är en allvarlig sjukdom med hög dödlighet som är mycket vårdkrävande och ställer höga krav på både avancerad hälso- och sjukvård och säkerhetsåtgärder för att minimera risken för spridning inom hälso- och sjukvården. En patient som insjuknat i infektion med marburgvirus

i Sverige behöver vårdas på en av landets två högisoleringsenheter. På grund av den särskilda hanteringen tar en enskild patient en stor mängd vårdpersonal i anspråk och kräver stora insatser när det gäller både vård och omhändertagande av avfall som uppstår i samband med vården. Redan enstaka fall riskerar därför att innebära en sådan stor påfrestning på hälso- och sjukvården som innebär en risk för en allvarlig störning i denna viktiga samhällsfunktion.

Det behöver vidare finnas en beredskap för att snabbt kunna vidta extraordinära smittskyddsåtgärder såsom hälsokontroll vid inresa, karantän och avspärning för att hantera och förhindra vidare smittspridning från eventuella importfall.

Med anledning av ovanstående bedömer regeringen att infektion med marburgvirus uppfyller kriterierna för en samhällsfarlig sjukdom och därför bör läggas till i bilaga 2 till smittskyddslagen.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med anledning av propositionen. Utskottet anser att riksdagen, av de skäl som anförs i propositionen, bör anta regeringens förslag till lag om ändring i smittskyddslagen och godkänna regeringens föreskrifter i förordningen om att bestämmelserna i smittskyddslagen om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2024/25:63 Infektion med marburgvirus och ändring i smittskyddslagen:

1. Riksdagen antar regeringens förslag om ändring i smittskyddslagen (2004:168).
2. Riksdagen godkänner regeringens föreskrifter i förordningen (2024:690) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168) om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i
smittskyddslagen (2004:168)

Härigenom föreskrivs att bilaga 2 till smittskyddslagen (2004:168) ska ha följande lydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 25 februari 2025.
2. Genom lagen upphävs förordningen (2024:690) om att bestämmelserna i smittskyddslagen (2004:168) om samhällsfarliga sjukdomar ska tillämpas på infektion med marburgvirus.

Nuvarande lydelse

Bilaga 2

Samhällsfarliga sjukdomar

- infektion med ebolavirus (en viral hemorragisk feber)
- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)

Föreslagen lydelse

*Bilaga 2*¹

Samhällsfarliga sjukdomar

- infektion med ebolavirus (en viral hemorragisk feber)
- *infektion med marburgvirus (en viral hemorragisk feber)*
- smittkoppor
- svår akut respiratorisk sjukdom (SARS)

¹ Senaste lydelse 2022:217.